

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/13/2020
Identifikačné číslo spisu: 3019200225
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3019200225.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: Complex HM, s. r. o, so sídlom Dvory 581, 020 01 Púchov, IČO: 45 517 991, právne zastúpenej JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, advokátkou, so sídlom J. M. Geromettu 146/1, 010 01 Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti: N. H. O., bytom XX-XXX O., B. Xm/XX, R. N., o preskúmanie rozhodnutia žalovanej, č. 31264-3/2019-BA z 02.04.2019, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky (žalovanej) proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 25Sa/24/2019-59 z 28.11.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 25Sa/24/2019-59 z 28.11.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom, č. k. 25Sa/24/2019-59 z 28.11.2019, Krajský súd v Trenčíne podľa § 191 ods. 1 písm. c) a f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), zrušil rozhodnutie žalovanej, č. 31264-3/2019-BA z 02.04.2019, ktorým táto odvolanie žalobkyne ako zamestnávateľa zamietla a v celom rozsahu potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Považská Bystrica č. 38214-1/2018-PB z 20.11.2018, ktorým bolo rozhodnuté, že pánovi N. H. O. povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi žalobkyne, od 01.06.2010 podľa slovenskej legislatívy nevzniklo.

2. Krajský súd považoval za nesporné, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia už bolo určené, že na zamestnanca žalobcu sa vzťahuje poľská legislatíva v rámci sociálneho zabezpečenia a napriek uvedenému žalovaná konala a rozhodovala vo veci týkajúcej sa sociálneho zabezpečenia zamestnanca podľa slovenskej legislatívy. Námietku žalobkyne týkajúcu sa prekročenia právomoci žalovanou, správny súd vyhodnotil ako dôvodnú a vyslovil, že žalovaná sa musí prioritne vysporiadať s otázkou svojej právomoci s poukazom na skutkový stav. Zároveň skonštatoval, že skutkový stav nemá oporu v predloženom administratívnom spise a je potrebné, aby administratívny spis obsahoval všetky písomnosti, dôkazy a rozhodnutia vo veci, čo v danom prípade nebolo splnené.

3. Proti rozsudku krajského súdu včas podala kasačnú sťažnosť žalovaná z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP a žiadala, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne. Argumentovala s poukazom na ustanovenia § 2 ods. 2, § 61 písm. a), § 177 ods. 1 a § 178 ods. 1 SSP, že žalobkyňa vo svojej žalobe jednoznačne nepreukázala a nešpecifikovala, akým spôsobom bola napadnutým rozhodnutím poškodená na svojich právach. Trvala na tom, že vydaním napadnutého rozhodnutia v žiadnom prípade nebolo zasiahnuté do subjektívnych práv žalobkyne, pričom však krajský súd túto otázku vôbec neriešil. Zároveň poukázala na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 29Sa/5/2018, 29Sa/17/2018 a 28Sa/19/2018, ako aj Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 8Sa/2/2018, ktoré v skutkovo rovnakých konaniach rozhodli v jej prospech.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti žalovanej je potrebné vyhovieť.

5. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

6. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

7. Podľa § 177 ods. 2 SSP, ochrany iných ako subjektívnych práv sa môže domáhať len prokurátor alebo subjekt výslovne na to oprávnený zákonom.

8. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

9. Správny súdny poriadok v § 178 ods. 1 priznáva aktívnu legitimáciu na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá o sebe tvrdí, že bola ako účastník administratívneho konania na svojich právach alebo právom chránených záujmoch ukrátená rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy. Iný subjekt (okrem prípadov uvedených v § 178 ods. 2 a 3 SSP) nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 178 ods. 1 treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitimácie žalobcu.

10. Žalobu podľa § 178 a nasl. SSP môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím alebo opatrením ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym právam žalobcu. Ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí byť preto súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, čo znamená, že musí ísť o skutočné ukrátenie. Nedostatok hmotnej legitimácie má za následok zamietnutie žaloby.

11. V tomto kontexte kasačný súd (v zhode so žalovanou) odkazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 228/2011-9 zo dňa 02.06.2011, podľa ktorého: „Na aktívnu legitimáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) nestačí, že žalobca bol účastníkom správneho konania (alebo sa s ním v správnom konaní malo ako s účastníkom konať), ale zároveň musel byť ako účastník správneho konania rozhodnutím, preskúmania zákonnosti ktorého sa domáha, ako aj postupom správneho orgánu na svojich právach ukrátený. Správne súdnictvo

tak nie je založené na verejnej žalobe (actio popularis), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné. Ako vyplýva z uvedeného, samotné postavenie účastníka v správnom konaní ešte k naplneniu podmienky dotknutosti, resp. ukrátenia práv žalobcu nevedie.“

12. Žalovaná tak dôvodne namietala, že aktívna legitímácia na podanie žaloby je jednou z podmienok konania a je potrebné ju skúmať.

13. Krajský súd však tejto otázke nevenoval dostatočnú pozornosť, nakoľko opomenul vyhodnotiť, či žalobkyňa je osobou oprávnenou domáhať sa ochrany práv svojho zamestnanca, čo žalovaná aj namietala.

14. Bolo tiež potrebné prisvedčiť kasačnej námietke sťažovateľky (žalovanej), že žalobkyňa vo svojej žalobe jednoznačne nepreukázala a nešpecifikovala, akým konkrétnym spôsobom bola poškodená na svojich právach (nie na právach zamestnanca), či z akých dôvodov sa tak domnieva.

15. Pokiaľ žalobca už v žalobe argumentoval nedostatkom právomoci žalovanej a správneho orgánu prvého stupňa vydať rozhodnutie o nevzniku povinného poistenia jeho zamestnanca, kasačný súd dodáva, že napriek tomu, v rozhodnutí a ani v postupe žalovanej nebolo možné vzhľadnúť porušenie subjektívnych práv žalobkyne.

16. Z vyššie uvedených dôvodov považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovanej za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 SSP o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

17. S poukazom na ustanovenie § 462 ods. 2 SSP kasačný súd ešte poznamenáva, že zamietnutie žaloby, tak ako navrhovala žalovaná, procesne neprichádza do úvahy. Podľa doterajšej úpravy Občianskeho súdneho poriadku mohol Najvyšší súd Slovenskej republiky v prípade, ak zistil dôvodnosť podaného odvolania, aj sám zmeniť rozhodnutie krajského súdu a žalobu zamietnuť. Podľa novej právnej úpravy SSP to už nie je v zmysle § 462 SSP možné. Revízna právomoc zostala Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zachovaná len v prípade, ak bola žaloba zamietnutá. Vzhľadom na okolnosť, že krajský súd nerozhodol uvedeným spôsobom, kasačný súd nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 SSP a vráteniu veci na ďalšie konanie.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.